

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 32 (2212) 2000 m. rugpiūčio mėn. 15 d. Eina 45-tus metus

Melbourne

Per Žolinę norisi atkreipti dėmesį ypač į tikėjimą, jog Marija ne šiaip paimta į dangų, bet paimta su kūnu ir siela. Nors Šventajame Rašte tiesiogiai nekalbama apie Marijos iškeliavimą, galima rasti užuominų apie jos kūną.

Visų epochų menininkai intuityviai suvokė svarbią tiesą, jog Marija yra unikalaus grožio: Pulchra es. Vėlyvaisiais viduramžiais pamokslininkai kalbėdavo ir apie Marijos akių ir odos, spalvų, plaukus, šukuoseną, rankų ir pirštų švelnumą ir, žinoma, apie jos dėvimus darbužius. Šito Šventajame Rašte nerandame. Tačiau aišku, kad Marijos kūnas buvo moteriškas, ne belytis. Viena moteris iš minios sušuko: "Palaimintos iššios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias žindai" (Lk 11, 27). Šios moters žodžiai buvo įtraukti į Dievo žodžio raštų visumą. Elzbieta taip pat šlovina šio kūno moteriškumą: Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų ir palaimintas tavo iščių vaisius. Palaimintas kūnas, išnešiojęs tokį nuostabų vaisių. Čia laiminamas ir giriamas konkretus moteriškas kūnas. Ši žinia tampa Gerosios Naujienos skelbimu. Taigi Biblijoje nerandame jokio priešiško kūnui ar žmogiškajai lyčiai.

Marija yra su kūnu ir siela danguje. Pabandykime neskirstyti žmogaus į šias dvi dalis. Pas Dievą

Kaip atrodė Mariją?

yra visas žmogus su savo žmogiškosiomis savybėmis, savo atsiminimais, pažinimais, jausmais. Su savo tikėjimu ir meile. Kadangi Marija yra viena iš mūsų, žmonijos likimas šia prasme seka jos pėdomis. Po jos kūno pagyrimo ir pašlovinimo Evangelijoje seka Magnificat giesmė, kurioje išreiškiamas solidarumas su žmonijos istorija, žmonių kartomis. Marija mūsų nepamiršo.

Nuolat kyla klausimas - ar ne utopija tai, kas kalbama apie Dievo išikišimą į istoriją. Ar Dievas iš tikro nuverčia galiūnus nuo sostų, apdovanoja alkstančiuosius ir išaukština pažemintuosius? Juk ir praėjus dviem tūkstančiams metų mes vis dar matome turtuolius, tampančius vis turtingesniais, ir vis labiau į skurdą klimpančius vargšus. Jei galiūnai ir nuverčiami nuo sostų, tai juos pakeičia kiti galingieji, o mažieji taip ir lieka apačioje.

Kai kurių egzgetų nuomone, Šventajame Rašte į Marijos lūpas įdėta giesmė Magnificat galėjo būti ankstyvųjų krikščionių bendruomenių giesmė. Anot jų, ji kilo iš krikščioniškosios bendruomenės, kuriai priklausė ir Marija, patyrimo. Svarbiausias šios bendruomenės išgyvenimas buvo

Kristaus prisikėlimas. Pažemintas vargšas ir paniekintas Viešpats buvo Dievo išaukštintas ir

padarytas Kyrios. Šis Viešpats paliko savo įsteigtą bendriją, kurią mes vadiname Bažnyčia, kur gyvena nauja bendruomeniškumo forma. Čia nebėra vargšų, kurie iš kitų negautų viso, kas būtina, nebėra turtuolių, kurie nesidalytų. Čia ne viešpataujama, o tik tarnaujama. Tai yra tikra visuomenės alternatyva.

Toks yra Bažnyčios idealas, nuolat liekantis kaip siekinys. Mus stiprina tikrumas, kad Dievas mus myli, kad jis atleido nuodėmes, kad yra gailestingas. Tai suvokiant, spontaniškai kyla atsakas - Dievo garbinimas ir džiaugsmas juo. Tai jau yra pratinimasis prie dangaus ir jo įžvalga - juk dangus ir reiškia nuolatinį džiaugsmą geruoju gailestinguoju Dievu. Marijoje Dievas padovanojo mums laimingo, visaverčio žmogaus pavyzdį. "B.Z."

Lietuvių šv. Kazimiero bažnyčios altorius (medžio drožinys) Londone

Eucharistija ir Šventoji Dvasia

Jėzaus kalboje Kafarnaumo sinagagoje nuolat kartojasi du tarpusavyje susiję elementai: mano kūnas - mano kraujas, jei nevalgysite - jei negersite. Duonos ir valgyto ženklas atrodo labiau suprantamas, nes jis susijęs su duonos padauginimo įvykiu. Pasvarstykime apie vyno ženklą ir eucharistinio Jėzaus kraujo tikrovę. Tai atveria pneumatinę Eucharistijos dimensiją, Šventąją Dvasią. Pats Jėzus kviečia mus suvokti šią giliąją sakramento apimtį, sakdamas, jog Eucharistijoje yra Dvasia, kuri teikia gyvybę, o tuo tarpu vien kūnas nieko neduoda (Jn 6, 63).

Žmogiškais žodžiais sunku perteikti subtilų Šventosios Dvasios ir Eucharistijos santykį. Šventoji Dvasia kuria Eucharistiją ir yra priimama Eucharistijoje. Ji tam tikra prasme yra subjektas ir objektas, davėjas ir dovana. Šventasis Jonas Auksaburnis rašė: "Eucharistijoje priimame Šventąją Dvasią, nes kraujas ir Dvasia sudaro viena". Biblijoje pabrėžiamas kraujo ir Dvasios ypatingas ryšys. Sekminės kyla iš Velykų.

Jau vien paprastas vyno ženklas tam tikra prasme vaizduoja šventąją Dvasią - jis linksmina žmogaus širdį (Ps 104, 15).

šventoji Dvasia taip pat džiugina žmogaus sielą. Šventasis Paulius pataria: nepasigerkite vynu, kuriame slypi pasileidimas, bet būkite pilni Dvasios (Ef5, 18). Būlgdami į santykį tarp vyno ir Šventosios Dvasios galime suvokti, kas yra tasai "blaivus apgirtimas Dvasioje", kuriuo žydai norėjo apkaltinti apaštalus tuojau po Sekminių. Dykumoje žydai gerė iš dvasinės juos lydincios uolos, o ta uola buvo Kristus (1 Kor 10, 4). Tuomet tai buvo tik įvaizdis, o ne tikrovė. Šiandien Eucharistijoje visa tai tapo tikrove, ir mes galime gerti tikro "dvasinio gėrimo", ištryškusio iš atverto Kristaus šono, o tai yra Šventosios Dvasios asmuo. Visi buvome pagirdyti viena Dvasia (1 Kor 12, 13). Šventasis Ambraziejus rašė: "Palaimintas apgirtimas iš Išganymo taurės, nuvejančias nuodėmės apsinkintą sąžinės liūdesį ir įkvepiantis amžinojo gyvenimo džiaugsmą".

Trys Mišių momentai gali mums padėti suvokti subtilią Dvasios esamybę: epiklezė prieš konsekraciją; kreipimasis į Šventąją Dvasią po konsekracijos ir Komunija. Epiklezė leidžia suvokti ryšį tarp Šventosios Dvasios ir Eucharistinio Jėzaus Kūno. Invokacija, kuria kreipiamės į Šventąją Dvasią po konsekracijos,

leidžia suvokti ryšį tarp Šventosios Dvasios ir mistinio Kristaus Kūno, t.y. Bažnyčios. O Komunijoje suvokiame artumą, kuris užsimezga tarp mūsų ir Šventosios Dvasios Komunijos priėmimo metu. III Mišių kanone prieš konsekraciją į Tėvą kreipiamasi šia invokacija: "Šventosios Dvasios galia pašventink šias paaukotas tau atnašas, kad jos mums taptų Kūnu ir Krauju tavo Sūnaus mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus". Ši invokacija panašiai skamba ir kituose kanonuose. Broliai ortodoksai šią invokaciją laiko tokia svarbia, jog tiki, kad jos metu jau įvyksta eucharistinių pavidalų perkeitimas. Aišku, konsekracija įvyksta Šventosios Dvasios galia. Šventasis Jonas Auksaburnis sakė: "Kai kunigas stovi prieš šventąjį altorių, iškelia rankas ir šaukiasi Šventosios Dvasios, kad ji paliestų ir pripildytų ant altoriaus esančias atnašas, tuomet stoja didžiulis susitelkimas, tobula tyła, ir šventoji Dvasia suteikia malonę nužengdama ir perkeisdama atnašas".

Šventoji Dvasia ir Bažnyčia. Šventoji Dvasia ant altoriaus "įgyvendina eucharistinį Kristaus kūną". Tačiau ji įgyvendina ir kitą Kristaus kūną aplink altorių: tai jo mistinis Kūnas - Bažnyčia. Po konsekracijos liturgijoje kreipiamasi į Šventąją Dvasią prašant, kad "Šventoji Dvasia

sutelktų vienybėn" (II kanonas), kad Bažnyčia taptų "vienas Kūnas ir viena siela" (III kanonas). Sakoma, kad Eucharistija kuria Bažnyčią. Ji tai daro Šventosios Dvasios dėka. Šventasis Irėniejus tai išreiškė nuostabių įvaizdžių: "Panašiai kaip iš sausų miltų be vandens negalima padaryti teslos ir duonos, taip ir mes, sudarydami daugybę, negalime tapti viena Kristuje Jėzuse - negalime tapti Bažnyčia" be Vandens, nužengiančio iš dangaus, t.y. be Šventosios Dvasios". Šventąją Dvasią galime palyginti su krauju, sruvenančiu Bažnyčios gyslomis ir atnešančiu maistą, kylantį iš atperkamosios Kristaus mirties. Ši Bažnyčia nėra abstraktai, tai mes, susibūrę apie altorių. Šis Kūnas trapus, netobulas ir žaizdotas, tačiau Šventosios Dvasios dėka jis tampa gyvas.

Šventoji Dvasia ir mes. Šventosios Dvasios veikimas neapsiriboja tik socialiniu ar bažnytiniu lygmeniu. Tai yra labai artimas ir asmeniškias ryšys, komunija su Kristaus kūnu ir krauju. Per Eucharistiją Jėzus mums leidžia dalyvauti savo klusnume ir Tėvo pasigėrėjime juo. Šventoji Dvasia - tai ryšys tarp Tėvo ir Sūnaus, tačiau Eucharistijoje Sūnus nebėra vienas, drauge su juo esame mes. Mums Tėvas taip pat išlieja savo pasigėrėjimą, t.y. savo (Nukelta į 2-trą psl.)

Mirtis, kuri išskiria, yra tik skraistė

Nors jau dveji metai praėjo nuo kunigo Ričardo Mikutavičiaus žūties, jam negražinta ne tik teisingumo skola, bet ir netesėti visi pažadai, dosniai dalyti prie kapo duobės

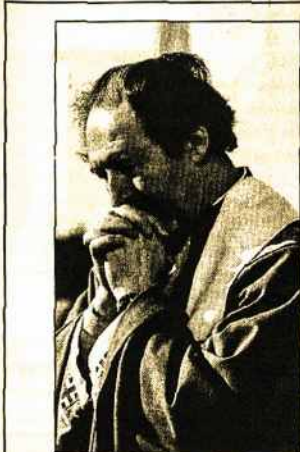
Birutė GARBARAVIČIENĖ

Taip savo paskutinėje knygoje "Spindintis virš mūsų" rašė kunigas ir poetas Ričardas Mikutavičius. Prieš dvejus metus, liepos 1-ąją, po Kauną pasklido nerami žinia - dingo gerbiamas ir populiarus kunigas Ričardas Mikutavičius. Nė pats didžiausias fatalistas negalėjo įtarti, kokio žmogaus protu sunkiai suvokiamo nusikaltimo auka jis tapo. Tomis nerimo, spėlionių ir gandų dienomis lyg ant svarstyklių gulė kiekvieno mūsų padarumas ir atsakomybė. Jau praėjo dveji metai, kai nebėra daugelio mylėto kunigo, tačiau juodas nerimo šleifas tebesivelka, keldamas daugybę klausimų ir abejonių.

Net ir šiandien, kai kaltinamieji sėdi teisiamųjų suole, niekas negali pasakyti, kada bus padėtas taškas šioje mįslingoje byloje. Per dvejus metus, regis, sumažėjo ir tų, kurie garsiai prisiekinėjo padaryti viską, kad šis Gordijaus mazgas kuo greičiau būtų išpauštas, o pažadai jam žinti kūrėji ir kunigo atminimui, išleisti nepublikuoti jo kūrybą, taip ir liko ketinimais, svarstymais ir pažadais.

Fondo dar nėra

Jau paaiškėjus kraupiai kunigo žūties atomazgai, pradėta galvoti, kaip išsaugoti jo kūrybinį palikimą. Šią žiemą Maironio lietuvių literatūros muziejuje vykusiame poetui ir kunigui skirtame vakare taip pat tartasi dėl fondo įkūrimo. Buvo netgi bandyta sudaryti iniciatyvinę grupę, kuri turėtų rūpintis fondo įsteigimu. Į komitetą pasiūlyti visuomenei žinomi asmenys - muziejaus direktorė A. Ruseckaitė, "Santaros" redaktorius R. Norkus, rašytojai P. Sveticas ir P. Palilionis, KMU rektorius V. Grabauskas, akademikas I. Kairiūkštis, filosofas K. Stoškus, taip pat viena iniciatorių B. Kazemekienė, kunigo sūnėnas A. Kolaitis ir kt.

Visose bažnyčiose, kur kunigavo R. Mikutavičius, ketinama palikti atminimo ženklus

Kęstučio JURELĖS (ELTA) nuotrauka

Manyta, kad fondas galėtų pasirūpinti leidyba, atminimo įamžinimu, galbūt stipendijos įsteigimu, tęstu kunigo taip mėgtą atvirą kūrybos žmonių bendravimą, galbūt išleisti knygą apie patį Ričardą Mikutavičių, rengtų konferencijas. Tačiau posėdis baigėsi nepriėmus jokių galutinių sprendimų, nutarta viską atidėti rudeniu, gerbti artimųjų norą ir kol nebus teismo nuosprendžio palaukti.

Artimieji viskuo nori rūpintis patys

Pasak kunigo sūnėno Artūro Kolaičio, fondo nebus tol, kol jo atsiradimui nepritar artimieji. "Kauno dieniai" jis sakė nenorį, jog būtų veikama dėdės vardu. Be to, jis iš esmės esąs prieš tokių fondų steigimą. Juolab pageidauja, kad ir už dėdės atminimo įamžinimą ir už leidybą būtų atsakingi artimieji. Jei būtų įsteigtas fondas, jam gali atitekti ir autorinės leidybos teisės ir t.t.

Šiuo metu klaipėdiečių skulptorius A. Sakalauskas, buvęs (Nukelta į 4-tą psl.)

Eucharistija ir Šventoji Dvasia

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Dvasia. Tai yra būtent tas momentas, kai Dievas išlieja į mūsų širdis savo Sūnaus Dvasią, kuri šaukia: Aba, Tėve (Gal 4, 6).

Taigi komunija su Kristaus kūnu ir krauju yra taip pat komunija su Kristaus Dvasia, t.y. Šventąja Dvasia. Per eucharistinę Komuniją sakramentiniu būdu priimame dieviškąją prigimtį ir tampame jos dalininkais (plg. 2 Pt 1, 4).

Štai kodėl eucharistinė Komunija visuomet turi būti dvasinė, tai yra grindžiama Dvasios

bendryste su Jėzumi. Būtų neteisinga "dvasine" vadinti tik troškimo komuniją, kurią raginama priimti, kai nėra galimybės priimti sakramentinės Komunijos. Ar sakramentinė Komunija nėra taip pat dvasinė? Tokia galvosena būtų panaši į Jėzaus klausytojų iš Kafarnaumo: Jėzus jiems sake, jog vien kūnas be Dvasios nieko neduoda (plg. Jn 6, 63). Reikia taip pat atkreipti dėmesį į tai, kad eucharistinė Komunija, suvokiama vien kaip bendruomeninis socialinis ar bažnytinis veiksmas, maldavimas.

TĒVIŠKĒS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktoriai: Edvardas Šidlauskas ir Valentinas Čižauskas. Pnumeratoras kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$120 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taisy savo nuožūra.

Apaštalų pėdomis ... po 2000 metų

Antiochija (Antioch, Antiocheia, Antakya, Hatay) - Rytų Karalienė

Kun. K.J. AMBRASAS S.J.

Išblaškytieji persekiojimo, kilusio dėl Stepono, nukeliavo į Fenikiją, Kiprą ir Antiochiją. Jie skelbė žodį vien tikrai žydams. Kai kurie iš jų, būtent kipriečiai ir kireniečiai, atvykę į Antiochiją, kreipėsi ir į graikus, skelbdami gerą naujieną apie Viešpatį Jėzų. Viešpaties ranka buvo su jais: didelis žmonių skaičius įtikėjo ir atsivertė į Viešpatį (Apd. 11, 19-21)
Antiochijoje pirmą kartą imta vadinti mokinius "krikščionimis" (Apd. 11, 25)

Iš čia Paulius su Barnabu pradėjo pirmąją savo apaštalinę kelionę ir į čia jis, po pirmųjų dviejų kelionių sugrįžo. Nors buvo gimęs Tarse, jam šis miestas tapo tarsi Jėzui Kafarnaumas, iš kur iškeliaudavo svetur skelbti Gerosios Naujienos. Antiochija įkurta vieno iš Aleksandro Didžiojo generolų Seleukido Nikatoro (Seleucus I Nicator), gavusio kaip dovaną 301 m. prieš Kristų, laimėjus mūšį prie Ipsos (Ipsus). Miestą jis pavadino savo mirusio tėvo Antiocho (Antiochus) vardu. Kadangi jis išdygo prie Oronto (Orontes) upės, prie svarbiausių Mažosios Azijos ir Pietų kraštų kelio, jo kūrėjas Seleukidas Nikatoras, vykdydamas toliaregį Aleksandro Didžiojo kraštų helenizacijos užmojų, pavadino ją Antiochija prie Oronto (Antioch on the Orontes), nes tokiu pačiu vardu savo tėvo garbei miestų jis buvo pristatęs 15. Norėdamas atskirti jį nuo kitų, dar pridūrė Antiochija prie Oronto (plg. Maincas prie Reino ir kt.) ir padarė jį Syrijos karalystės sostine.

Apie Antiochijos prie Oronto įkūrima vienoje legendoje pasakojama taip: Karalių kankinusi nemiga. Vienąsyk jis, atsiradęs prie Silpįjaus kalno pašlaitės, norėjo susirasti tinkama vietą, kur galėtų nūnūsti. Visos karaliaus palydos ir namiškių nuostabai jis, nulipęs nuo žirgo, pasidėjęs akmenį po galva, ant žolės saldziai įmigęs užnarkė. Pabudęs nutarė, kad šioje vietoje būsiąs pastatytas naujas miestas.

Viena iš statybinių šio miesto įžymybių karaliaus Tiberijaus (14-37 m. po Kristaus) buvo miesto pasieniu iš marmuro nutiesta dešimtmetrinio pločio ir su tokio pat

Šventoji Dvasia komunijos momentu nori laiduoti mūsų artumą su Dievu, o tai negali įvykti be susikaupimo ir tylos.

Artumas su Dievu yra iš tikrųjų Dvasios veikimo Eucharistijoje viršūnė. Tai nėra vien tik maldingas pojūtis, dalykas, skirtas tik šventiesiems. Tai objektyvus Eucharistijos vaisius, Šventosios Dvasios poveikis. Mums, žmonėms, tai reiškia perkeitimą ir supanašėjimą su Jėzumi Kristumi. Šventoji Dvasia Eucharistijoje nėra antrinė ar atsitiktinė. Tai įvykdo eucharistinį stebuklą, paversdama ant altoriaus atnašaujamą duoną Dangaus ir Gyvybės duona, ir leidžia gerti iš sklidinos meilės ir malonės taurės (plg. Ps 23). Panašiai kaip Rubliovo ikonoje, Šventoji Dvasia, sėdinti prie stalo drauge su Tėvu ir Sūnumi, tarsi ragina mus: būkite viena, kaip mes esame viena. Parengta pagal kun. Raniero Cantalamessa OFM Cap. "B.Ž."

platumo šaligatviais keturiu kilometru ilgio iš abiejų pusių kolonomis papuošta gatvė. Portiko nuo saulės ir lietaus uždenyta tada buvo viena iš didžiausių ne tik šio miesto pasieniu nutiesta, bet ir visame senajame pasaulyje žinoma tokia puošni gatvė.

Kadangi miestas išaugo seisminėje srityje, jis ne kartą nukentėjo nuo žemės drebėjimų. Netgi pats imperatorius Trajanas 115 po Kristaus gimimo metais vos spėjo savo gyvybę išgelbėti - per vieną žemės drebėjimą iš savo rūmų iššoko per langą. Todėl nesyk tiek helenistiniais, tiek ir romėnų laikais valdovai miestą atstatinėjo. Iš senojo miesto nūnai bemaž nieko neišlikę. Senosios Antiochijos prie Oronto miesto centras archeologų dar visiškai nekasinėtas. Tikrai kai kurie priemiesčiai, tad Hatay, Paryžiaus Luvre ir apie penkiolikoje Amerikos muziejų galima užtikti kai kokius liekanų, liudijančių apie anų laikų šio miesto didybę ir grožį. Manoma, kad Vespasiano metais laivybai buvo iškastas kanalas, kurian ir Orontė upė sutekėjo. Taigi anuomet buvo daug lėšų dedama, kad miestas būtų sujungtas vandens kelio su viduržemio jūra ir Syrija.

Žemės ūkiui šiame krašte buvo itin palankios sąlygos, nes dėl apščios šilumos ir saulės derėjo tiek vaisiai, tiek daržovės, o gyvi keliai, ypač anuomet šilko prekyba, padėjo miestui sparčiai augti ir turtėti. Ne tik miesto gyventojai prabangiai buvo įsitaisę, bet net šiose apylinkėse tarnavę romėnų kareiviai nenorėjo palikti turtingo krašto, - stengėsi vesti vietines mergaites, kad galėtų pasilikti ir toliau gyventi. Netgi Bizantijos karalius Julijonas Apostata neatsilaikė prieš šių miestelėnų tuštybes, rajumą išlepimą, apie dvejus metus pasiliko čionai pagyventi. Kas galėjo daugiausia būti ano meto tenyščiais miestelėnais? Seniausieji šio miesto gyventojai - Makedonijos karo veterenai, išciviai iš Graikijos ir žydai. Į po Kristaus amžiuje čia gyventa daugiau nei dviejų šimtų tūkstančių gyventojų.

Į tokį mišrų tautybių, rytietiškos filosofinės pakraipos ir mąstysenos miestą po Stepono nužudymo, apytikriai kaip tik tais metais po Kristaus nukryžijavimo, maždaug apie 34-uosius, krikščionybės persekiojimo dienomis iš Jeruzalės plūdo pabėgėliai. Maždaug 40-43 metais šiame kultūrų, religijų ir įvairių pasaulėžiūrų katile, kokia anuomet buvo Antiochija prie Oronto, pasirodė Paulius su Barnabu, iš kur jiedu badui ištikus (apie 45-47 m. po Kristaus) Jeruzalę, pasiuntė alkstantiems savo bendraminčiams šio miesto bendruomenės suaukotą pagalbą.

Netgi šv. Petras susijęs su šiuo miestu, kuriame turėjo lankytis kaip tik anų dviejų apaštalų viešnagės metu. Kai kas Petrą laiko netgi Antiochijos bažnyčios įkūrėju ir pirmuoju jos vyskupu. Rytinis Silpįjaus kalno šlaitas, kur esama uolos, nuo senų laikų yra laikomas krikščionių susirinkimų vieta, kur galbūt nuo kryžieivių laikų tikėta buvus šv. Petro bažnyčios. Tikrai nūnai čia bemaž nieko negalima pasakyti, kas išlikę nuo anų senųjų laikų (T 33-36).

(Nukelta į 8-tą psl.)

Kas mums padės?

Rašo dr. Jonas KUNCA, M.D.

Viltis padeda žmogui pernešti sunkumus. Taigi ji naudinga ir reikalinga. Bet ji turi būti pagrįsta. Kitaip bus tuščia iliuzija.

Kaip tik dabar mūsų šalis pergyvena sunkų ekonominį, dvasinį ir politinį laikotarpį. Daug kartų apvilta žmonės linkę tikėti, kad gal nauja valdžia, įstojimas į ES ir NATO padės mums išbristi iš tos vargų balos. Tokie lūkesčiai galėtų išsipildyti, bet ne be mūsų pačių pastangų.

Aišku, jog Lietuvai reikia geros valdžios, ir proga tokią išsirinkti bus spalio pradžioje. Tik čia susiduriame su nemažais sunkumais. Kur yra tie išmintingi vyrai, kurie sugebėtų valdyti? Partijų dauguma jau turi paruoštus kandidatų sąrašus. Pirmose vietose įrašytos jau gerai pažįstamos pavardės, kurios surištos su nesėkmingu valdymu praityje. Yra ir naujų kandidatų, dar nedalyvavusių valdžioje. Nei vieni nei kiti dar nėra paskelbę savo programų, kurios nuskaitytų kaip jie mano spręsti rimtas šalies problemas. Už jau įrodžiusius savo nesugebėjimą valdyti daug nebalsuos. Dėl to greičiausiai laimės kitų partijų grupės. Kiek tie nauji žmonės išmanys administruoti praskolintą kraštą, sunku pasakyti. Spėlioti apie jų gabumus - dar sunkiau.

Valdančioji konservatorių partija įmetė į kitų koalicijų daržą kibirų obuolį priimdama įstatymą, pagal kurį antro rinkimų turo nebus. Sąjunginių partijų vadovybės dabar svarsto; kaip sudaryti galutinį kandidatų sąrašą. Kiekviena partija nori įrašyti su daugiau savo narių. Čia gali ir prasidėti nesutarimai, o gal ir skyrybos.

Naujoji politika

Kad Lietuvai tikrai reikia naujos politikos, supranta kiekvienas, atidžiau nagrinėjantis nepateisinamai užsitęsusių "pereinamąjį laikotarpį". Daug kas pasakytų, kad naujos politikos imtis reikėjo netrukus po nepriklausomybės atkūrimo. Bet to nebuvo padaryta: pralindusieji į valdžią gyveno vienadieniai, neretai net gana savanaudiškais rūpesčiais. Tikros, ilgalaikės veiksmų programos nėra iki šiol. Žmonės, kurie galėtų dalyvauti ją kuriant, nėra įsitraukę į "partijomis" ir "sąjungomis" vadinamų politikieriškų grupuočių erzelynę. Jie dirba savo konkretų darbą gamyboje, mokslo, švietimo, gydymo įstaigose. Jie nelaksto gatvėmis su plakatais, neplyšauja banaliuose propagandiniuose renginiuose. Jų nerodo televizija, apie juos nerašo didžioji spauda. Jei atsitiktinai, vadovaudamiesi idealistiniais įsitikinimais, siekiu imtis dalykiškos valstybės atkūrimo veiklos, jie ateina į politiką, pasijunta visiškai "svetimkūniais". Juos ignoruoja, iš jų netrukus ima tyčiotis apsišaukėliai "lyderiai", pradėdami regėti susidorojimo su jais planai. Ryškiausias pavyzdys - akademiko Zigmo Zinkevičiaus likimas.

Ateidamas dirbti švietimo ministru, jis labai kruopščiai apgalvojo savo veiksmų programą ir ėmėsi tikro, esminio visos buvusios

Viltis, kad bus išrinkta sumani valdžia, gali išsipildyti, bet gali ir ne. Tik kitos išeities bene nėra. Reikės rinkti.

Įstojimas į ES nusitęs greičiausiai dar kokius 6 metus. Tas delsimas priklauso nuo Vokietijos-Prancūzijos nenoro skubėti šitam dalyke. Jie nori pirmiau suorganizuoti pačią ES, neerzinti rusų ir tik tada svarstyti patį sąjungos plėtimą į rytus. Lietuvai čia nieko blogo, nes ji dar nėra tam pasiruošus. Taigi liks laiko pagerinti ir pakelti krašto gamybą, subalansuoti biudžetą ir normalizuoti administracijos darbą.

Kai kurios Lietuvos įmonės jau spėjo prisitaikyti prie Europos rinkos ir nemažai eksportuoja į ją. Bet didesnis dalis to dar nėra padarius. Vietoje modernizuoti gamybą, daug kas laukia valdžios paramos. Tai didelė klaida. Valdžia neturėtų leisti nesugebančius tvarkytis ir taip pat negali jų apsaugoti aukštais importo muitais. Jei vienas ūkininkas iš 1 ha prikulia 1250 kg kviečių o kitas 2500 kg, aišku, kad pirmasis su laiku subankrotuos. Jei viena karvutė per metus duoda tik 2500 l pieno, o kita 5000 l, vėl aišku, kas pelnys ir kas ne. Mūsų žemės ūkis privalo pasivyti Daniją ir dar pagerinti savo apdirbtų produktų kokybę. Čia progresas priklauso nuo privačių asmenų iniciatyvos. Valdžia gali tik sudaryti progresui palankesnes sąlygas, bet, nedaugiau.

Dedamos pastangos išmokslinti jaunąją kartą. Vėl, dejuojama dėl lėšų stokos. Jei jų trūksta ir nėra iš kur paimti, reikia taupyti. Kam leisti milijonus 15 universitetų išlaikymui? Mažam kraštui berods pakaktų kokių 3-4. Valdžia turėtų paremti tik neturinčius lėšų studentus, kurie

sistemos pertvarkymo. Jis puikiai suprato, koks vaidmuo tautos ugdyme tenka mokyklai. Jam nebuvo jokio reikalo gaišti laiką, kuriant tuščias, nieko nepasakancias "konceptijas". Mokslininkas, tapęs ministru, ėmėsi konkrečių darbų. Tautiškas, gili krikščioniškoji moralė, asmeninė atsakomybė - tokie buvo pagrindiniai jo darbo principai. Suprantama, kad jam reikėjo vienminčių pagalbininkų. Lietuvoje jų yra. Tačiau Ministrui (neatsitiktinai rašau šį žodį didžiąja raide), pareikalavusiam imtis rimto darbo, paprasčiausiai nebeleido sutelkti savo "komandos". Jį koneveikė po kelis kartus per dieną. Jį koliojo tie, kurie, lyginant su akademiku, galėtų būti laikomi tik piemengaliais (ne pagal amžių, o pagal protelį). Bet piemengaliai savo padare: išėdė Ministrą. Šiandien vis daugiau žmonių suvokia, kiek būtų pasiekta, jei akad. Zigmui Zinkevičiui būtų netrukdyta dirbti. Deja, tarp jų "vertusių" buvo ir tie, kurie šiandien plyšauja apie "naują politiką", visuomenės susitaikymą ir susitelkimą.

Dar dirbant Lietuvos Seime, ne kartą teko matyti, su kokia atvira pašaipa ir įžuliu ignoravimu apsišaukėliai "vadukai" sutikdavo inžinieriaus, technikos mokslų

Tarptautinis Kongresas "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas"

KREIPIMASIS

Į Jungtinių Tautų Organizaciją, Pasaulio Valstybių parlamentus ir vyriausybes dėl Tarptautinio komunizmo ir komunistinių nusikaltimų teismo įsteigimo

2000 m. birželio 14 d.
Vilnius

Tarptautinis kongresas "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas" įvykęs Vilniuje 2000 m. birželio 12-14 dienomis, nusprendė:

kreiptis į Jungtinių Tautų Organizaciją, pasaulio demokratinių valstybių parlamentus ir vyriausybes ragindamas nedelsiant įsteigti Tarptautinį komunizmo ir komunistinių nusikaltimų teismą.

mokosi gerai ir tai įrodo per specialius jų žinojimo patikrinimus. Turtingi gali patys apsimokėti mokslo išlaidas. Biurokratiją reiktų gerokai sumažinti ir įvesti joje tvarką. Keista, kad mūsų politikai apie tai visai neužsimena. Įstaigų ir valdininkų mažinimo projektas yra įteiktas valdžiai, bet guli stalčiuje. Kaip biurokratai mažins biurokratiją? Taigi jie delsia.

Pažvelgus blaiviai į mūsų padėtį reikia pripažinti, kad svetimi mums nepadės be mūsų pačių pastangų. Atėjo laikas tai suprasti ir mažiau kalbėti ir ginčytis, o vietoje to elgtis ir dirbti žymiai racionaliau.

Politikos mėgėjai, kurie bemėgindami per 10 metų pridarė tiek žalos, dabar turėtų parodyti jų tikrą patriotizmą ir pasišalinti iš politinės arenos, užleisdami vietą sumanesniam partijų nariam.

daktaro Leono Milčiaus konkrečius pasiūlymus. Kiek per tuos vienerius bendro darbo metus teko kartu paruošti konkrečių pasiūlymų, turėjusių pagerinti Lietuvos žmonių gyvenimą, atverti kelią modernesnei ūkinei veiklai! Tačiau tie pasiūlymai buvo skandinami tarp gausybės bereikšmių "einamųjų reikalų". Tuometiniam Seimo nariui L. Milčiui ne kartą buvo nedviprasmiškai pasakyta: "Nori, kad tavo pasiūlymas būtų įgyvendintas, perduok jį mums. Tada gal ir galima ko nors tikėtis".

Norint sukurti naują, savarankiškos valstybės tikslus atitinkančią politiką, reikia sutelkti visas geranoriškai nusiteikusias tautos jėgas. Kiekvieną tos politikos skyrį turi ruošti ne "paulauskai" ir "bogušiai", o tie, kurie šią sritį išmano. Lietuva turi pakankamai mokslo ir gamybos specialistų. Prisidėtų ir išeivija. Reikia tik netrukdyti jiems dirbti. Jei nenorime netekti valstybės, tos politikos kūrimo būtina imtis tuoj pat.

Naujai politikai įgyvendinti reikia naujų žmonių. Ne tu bespalvių vidutinybių, besitrinančių dar taip neseniai "Tautos širdimi" vadintų rūmų salėse ir koridoriuose, dukart per mėnesį sustojančių ... prie kasininkės durų.

"Dirva"

Visus Niurnbergo procese pripažintus nusikaltimus žmonijai darė ir komunistai. Kai kur, kur jie ateidavo į valdžią, jie tai darė ilgiau nei naciai.

Šiurpus komunistinių diktatūrų padarinius - didžiausios per visą pasaulio istoriją politinės žudynės. Manoma, kad nuo 1917 iki 1990 metų komunistiniai režimai išžudė apie 100 milijonų žmonių. Teismas kaip pat turėtų griežtai pasmerkti sistemingą ilgametį dvasinį žmonių luošinimą.

Nacizmas seniai pasmerktas, nacistiniai nusikaltėliai nubausti. Tokio pat teisingo atpildo turi susilaukti ir komunistiniai nusikaltėliai. Jie nedelsiant ir besąlygiškai turi būti perduodami valstybei, kurios teritorijoje padarė nusikaltimą arba Tarptautiniam teismui.

REZOLIUCIJA

Dėl prevencinių priemonių prieš komunizmo restauravimą (atkūrimą)

2000 m. birželio 14 d.
Vilnius

Tarptautinis kongresas "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas", įvykęs Vilniuje 2000 m. birželio 12-14 dienomis, ragina visus demokratinių šalių parlamentus ir vyriausybes nacionaliniais įstatymais užkirsti kelią komunizmo restauravimui (atkūrimui).

Pasaulyje komunizmas dar nežlugęs, dar yra komunistinių režimų valdomų valstybių. Be to, yra valstybių, kurias komunistai valdo netiesiogiai arba dar didelę įtaką valdžiai. Šiose valstybėse masiškai pažeidinėjamos pagrindinės žmogaus teisės, jų ūkis primityvus, žmonių gyvenimo lygis žemas.

Komunistų struktūros buvusiame "socialistiniame lageryje" dar neišardytos, todėl iš jų diktatūros išsivadavusiose šalyse egzistuoja komunizmo restauravimo pavojus. Komunistinio mentaliteto ir elgsenos asmenys bei grupės uoliai skverbiasi į kitas partijas, klaista ir apgaule braunasi į jų vadovybes. Komunistinė diktatūra atgyja Baltarusijoje, ji tebegyvuoja Serbijoje.

Komunistai turi didelę įtaką net kai kuriose Vakarų Europos šalyse ir šalyse, patiriančiose didelių socialinius sukrėtimus.

Tarptautinių santykių srityje komunistiniai režimai turi būti traktuojami panašiai kaip terorizmą skatinančios ar jį toleruojančios valstybės: jiems turi būti taikomos ekonominės ir kitokios sankcijos.

o - o - O - o - o -

Kongresas (dalinai) buvo sėkmingas, bet gaila, kad pasaulinė žiniasklaida nebuvo plačiau informuota. LGGRT-Cas neturėjo savo atstovo. Istorikas Anašauskas (LGGRTC narys) dalyvavo asmeniškai.

Vyriausioji kaltintoja buvo Zita ŠICYTĖ. Tribunolo Teisėjai buvo iš kitų šalių. Kaltinimų medžiagos buvo tiek daug, kad nutarta vėl susirinkti šį rudenį. Buvo ir du gynėjai. Kongreso paskelbtos Rezolucijos ir Kreipimasis yra labai atsargūs - vengiama statistika ir neminima sovietų Rusija.

V.K. Mačys

Ivairios Žinios

Gegužės mėnesį į dykumą Egipto vakaruose išvyko mokslininkų grupė, mėginanti įspėti seną paslaptį - persų karaliaus Kambizo dingusios armijos likimą.

Egipto faraonų radinių departamento vadovas Mohamedas al-Soghayeras sakė, jog 8 mokslininkų ekspedicija nuošalioje vietovėje, kurioje rasta ginklų ir žmonių kaulų liekanų, truks iki mėnesio.

Pasak departamento vadovo, tai gali būti vieta, kur smėlio audra užpustė Kambizo armiją.

Mirtis, kuri išskiria, yra tik skraistė

(Atkelta iš 2-tro psl.)

artimas kunigo bičiulis, kuria antkapinį paminklą R.Mikutavičiui, kurį ketinama pastatyti per Vėlines. Sūnėnas piktinosi, kad daug laiko teko sugaišti, bandant gauti leidimą nupjauti dvi paminklui trukdančias pušis. Leidimas nebuvo duotas, o pušies šaknys gali iškelti paminklo pamatus.

A.Kolaičiui pasipiktinimą kelia kalbos apie kolektyvą, kol dar nėra nubausti žudikai. Su nauju miesto vicemeru jis kalbėjosi apie galimybę R.Mikutavičiaus vardu pavadinti gatvę. Bet sprendimų kol kas nėra.

Atminimą įamžins koplytstulpis

Išties negalima būtų teigti, kad kunigą gerbė žmonės jį užmiršo. Noreikiškėse, LŽŪU koplyčioje, kur R.Mikutavičius kunigavo iki savo mirties, už velionį buvo aukojamos šv. Mišios ir šalia buvo iškilmingai atidengtas koplytstulpis. Būrelis artimiausiu su kunigu bendravusių žmonių, nelaukdami oficialių jo atminimo įamžinimo ženklų, kasmet kunigo žūties dieną prie kiekvienos bažnyčios, kur jis atliko savo kungišką misiją, ketina pastatyti po atminimo simbolį. Šiai iniciatyvai pritarė daugelis KTU, KMU, VDU, LŽŪU akademinės bendruomenės narių, artimų kunigui žmonių. Pavasarį pradėtos rinkti lėšos koplytstulpiui prie Noreikiškių koplyčios, kur savo paskutines Mišias laikė garsusis kunigas. Labai daug prie to prisidėjo ir pastatymą organizavo docentės D.Baliutavičienė iš KMU, I.Leliugienė iš KTU, J.Misevičienė iš VDU, B.O. Galdikienė iš LŽŪU bei noreikiškė S.Stankevičienė ir kt. Lėšas aukojo ir noreikiškiai, ir inteligentijos bei akademinės visuomenės nariai. Koplytstulpį sukūrė šiaulietis R.Laurutis. Kitamet ketinama atidengti memorialinę lentą prie Iglulos bažnyčios.

Tęsti kunigo pradėtus Noreikiškių koplyčios rekonstrukcijos ir remonto darbus ėmėsi rektorius klebonas J.Kazlauskas ir LŽŪU koplyčios pastoracinė taryba. Jie atidarė sąskaitą aukoms rinkti. Norintieji prisidėti prie to gali lėšų paaukoti koplyčioje arba pervesdami į Tabariškių Romos katalikų parapijos bažnyčios sąskaitą Nr. 701207 AB Žemės ūkio banko Kauno skyriuje, kodas 260101425, nurodant tikslą - kunigo R.Mikutavičiaus atminimui.

"Kauno diena"

Kambizas 525 metais pr. m. e. užbaigė XXVI Egipto faraonų dinastiją ir pradėjo XXVII persiškąją dinastiją, kuri valdė Egiptą 200 metų.

Pasak žymaus antikinės Graikijos istoriko Herodoto, 50 tūkst. karių armija išvyko iš tuometinės sostinės Tėbų į Sivos oazę netoli Libijos sunaikinti Amono šventyklos.

Armija pakeliui buvo sustojusi dviejose oazėse, o paskui dingo be pėdsako.

Uždarytas sunkvežimyje, vienas katinas tris savaites keliavo iš Lenkijos į Angliją. Kaip rašė laikraštis "The Mirror", jaunas katinas greičiausiai liko gyvas, nes laizė susikondensavusį vandenį. Tik kai sunkvežimis vienos baldų įmonės sandėlyje buvo atidarytas, išbadėjęs gyvūnas pateko į laisvę.

Tačiau ir laisvėje katinui grėsė mirtis, nes, remiantis britų įstatymais, katinas turėjo pereiti karantiną. Tai kainuoja 1,1 tūkst. svarų sterlingų (6,93 tūkst. litų).

Kadangi katinas neturėjo šeimininko, jis turėjo būti užmigdytas. Darbuotojai pasigailėjo gyvulėlio ir surinko reikiamą sumą pinigų. Po karantino katiną rengiasi priglauti vienas darbuotojas.

JAV dainininkė Madonna ir britų kino režisierius Guy Ritchie gali išsiskirti, nes nesutaria, kur turėtų gyventi.

Pasak bulvarinio leidinio "The News of the World Sunday", pora nesimatė jau mėnesį po to, kai muzikos žvaigždės išrinktas atsiskakė persikelti gyventi į JAV.

Laikraštis rašė, jog 41 metų Madonna, kuri laukiasi G.Ritchie kūdikio, norėjo kraustyti į Los Andželą, bet 31 metų kino režisierius nepanorėjo išvykti iš Londono.

Prieš aušrą iš dangaus pradėję kristi futbolo kamuolio dydžio ledo gabalai gerokai išgąsdino vieno Austrijos kaimelio gyventojus.

Vienas toks ledokšnis pramušė net dviejų metrų dydžio skylę gyvenamojo namo stoge Kenigsvyzeno gyvenvietėje, esančioje 100 km į vakarus nuo Vienos.

"Pirmiausia pagalvojau, jog sprogo dujų katilas", - aiškino namo savininkas.

Niekas nenukentėjo. Policijos spėjimu, tai galėjo būti užšalęs praskridusio keleivinio lėktuvo tualeto turinys.

Šių metų pradžioje panašūs dalykai buvo užregistruoti ir Ispanijoje bei Italijoje. Vėliau paaiškėjo, kad daugelis tokio pobūdžio pranešimų buvo melagingi.

Valstybiniam Rusijos muziejui "Carskoje selo", esančiam Puškino mieste, buvo oficialiai

perduota "Florencijos mozaika", kuri yra Antrojo pasaulinio karo metais dingusio garsiojo Gintaro kambario dalis.

Mozaika buvo atvežta į Rusijos šiaurės sostinę iš Maskvos, kur ji išvakarėse buvo atgabenta specialiuoju reisu iš Vokietijos.

Pasak muziejaus direktijos, mozaikos perdavimas yra "Vokietijos Bremeno miesto geros valios aktas".

Kaip priminė direktijos atstovas, anksčiau Vokietijos koncernas "Ruhrgas" perdavė Rusijai 3,5 milijono dolerių Gintaro kambariui atkurti.

"Florencijos mozaika" yra viena iš keturių mozaikų, puošusių Jekaterinos rūmų Gintaro kambarį.

Gintaro kambarį Petras I gavo kaip diplomatinę dovaną iš Prusijos monarcho Frydricho I 1716 metais.

1755-1757 metais architektas Bartolomeo Francesco Rastrelli atkūrė 100 kvadratinį metrų Gintaro kambarį Didžiosiuose rūmuose.

1942 metais vokiečiai išvežė jį iš Puškino ir tais pačiais metais įrengė Kenigsbergo pilyje Karaliaučiuje. Kur dabar yra Gintaro kambarys, nežinoma, bet jo paieškos tebevyksta.

Alus gali būti net geresnė priemonė jūsų širdžiai apsaugoti negu vynas ar stiprūs gėrimai.

Tokią išvadą paskelbė Nyderlandų mokslininkai.

Iki šiol mokslininkai buvo įsitikinę, jog raudonasis vynas padeda apsaugoti širdį nuo ligų.

Tačiau Nyderlanduose nustatyta, kad ir alus, geriamas nuosaikiai, taip pat gali būti ligų

profilaktikos priemonė.

Aluje yra vitamino B6, kuris trukdo susidaryti organizme tam tikrai cheminei medžiagai, vadinamai homocisteinu. Manoma, kad ši medžiaga sukelia širdies ligas.

Daktaras Henkas Henriksas su kolegomis iš Nyderlandų mitybos mokslinio tyrimo instituto tyrė 111 sveikų vyrų, kurie tris savaites per pietus buvo nuosaikiai girdomi alumi, raudonuju vynu, stipresniais alkoholiniais gėrimais arba vandeniu.

Tyrimų rezultatai savaitgalį buvo paskelbti žurnale "Lancet". Nustatyta, kad alų gėrusiųjų kraujo plazmoje vitamino B6 buvo 30 procentų daugiau negu kitų eksperimento dalyvių kraujyje.

Vienas Meksikos miestas, švenčiantis 468-ąsias įkūrimo metines, nutarė ta proga pagaminti milžinišką tradicinį pyragą - tortilją vildamasis, jog šis patiekalas padės miesto vardą įrašyti rekordų knygoje.

Tortiljos yra plokšti kvietiniai paplotėliai, prieš K.Kolumbo atvykimą buvę pagaminami meksikiečių patiekalas. Jie paprastai kepami delno dydžio, o su mėsa ir padažu sudaro kitą tradicinį kukurūzų paplotėlį "taco".

Kolonijinio miesto Vahakos, esančio maždaug 450 kilometrų į pietus nuo Meksiko, gyventojai, pagaminę 4,4 metro skersmens tortilją, labiau troško ne pasisotinti, bet patekti į Guinnesso rekordų knygą. Tai pranešė miesto atstovė spaudai Jacqueline Robles.

Jeigu tortilja bus nepakankamai didelė, ji dar galės rekordo siekti "taco" kategorijoje. Gyventojai pripildė tortilją 30 kilogramų sūrio, 30 kilogramų jautienos, 20 kilogramų pupelių bei 20 litrų padažu.

Premjerai derėjosi vienuolyne

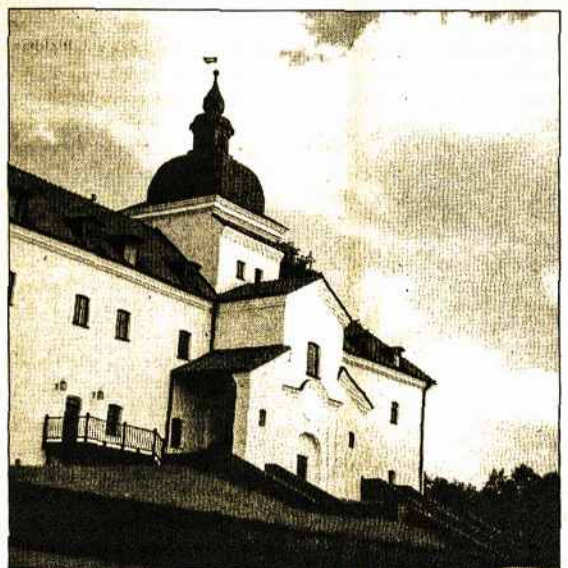
Lietuvos ir Lenkijos premjerai Andrius Kubilius ir Jerzy Buzekas susitiko Lenkijos pasienio vietovėje Vygriuose, buvusiam kamaldulii vienuolyne.

Premjerai vadovavo Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės bendradarbiavimo tarybos posėdžiui, kuriame buvo susitarta ieškoti bendro finansavimo energetiniam tiltui tiesi iš Lietuvos

į Lenkiją, taip pat buvo aptarti norvegiškų dujų tranzito iš Lenkijos į Lietuvą, Lietuvos lenkų ir Lenkijos lietuvių švietimo reikalai.

Netoli Seinų Vygriuose ant ežero kranto stūksantis buvęs vienuolynas dabar priklauso Lenkijos kultūros ministerijai ir veikia kaip kūrybos namai. Čia pernai vizito Lenkijoje metu išėjosi popiežius Jonas Paulius II.

BNS ir "Lr." inf.

Buvęs vienuolynas Vygriuose neretai priima aukštus svečius.

Vilniuje atnaujinta paroda "Krikščionybė Lietuvos mene"

Liepos 5-ąją visuomeni pristatyta atnaujinta Vilniaus senajame arsenale veikianti paroda "Krikščionybė Lietuvos mene". Po kardinolo Vincento Sladkevičiaus mirties jį drauge su Lietuvos Respublikos prezidentu V. Adamkumi ėmėsi globoti Vilniaus arkivyskupas A.J. Bačkis. Bažnyčių paskolintais ir restauratorių atnaujintais neįkainojamos vertės eksponatais Vilniaus arkikatedros lobyno ekspoziciją papildė iki šiol saugumo sumetimais slėpta Trakų švenčiausiosios Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios auksakalstės dirbinių kolekcija, kitose Lietuvos bažnyčiose saugomi vertingi sakraliniai indai ir reikmenys. Parodos atidarymo metu kalbėjęs Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus pažymėjo, jog krikščionybės įtaka politikai ir kultūriniam krašto gyvenimui yra neabejotina. Prezidentas išreiškė įsitikinimą jog ši paroda taps gyvu kultūros reiškiniumi. Arkivyskupas A.J. Bačkis padėjo visiems prisidėjusiems prie

parodos rengimo, sykiu atkreipdamas dėmesį, jog parodos eksponatai turi ne tik meninę, bet ir sakralinę vertę. Ganytojas palinkėjo visiems parodos lankytojams skleisti gėrį ir grožį visuomenėje.

Arkivyskupas A.J. Bačkis, paklaustas apie šios ekspozicijos ateitį, sakė: "Bažnyčios pozicija nesikeičia. Vilniaus arkikatedros lobynas priklauso Bažnyčiai ir turi likti jos nuosavybė. Yra daug religinės paskirties dirbinių bei relikvijų, kurias norėtume naudoti. Pavyzdžiui, arkivyskupijai jau gražintos šv. Stanislovo relikvijos. Kita vertus, Bažnyčia sutinka, kad tai drauge ir visos tautos turtais ir ji reikia rodyti žmonėms. Geriausias kelias yra susitarti su valstybe ir patikėti šio lobyno saugojimą muziejams". Arkivyskupas A.J. Bačkis taip pat minėjo bendrą Vilniaus arkivyskupijos ir Taikomosios dailės muziejaus iniciatyvą - drauge išleisti albumą apie Vilniaus arkikatedros lobį.

-vm, kl-

Naujojo Dailių Menų Klubo susirinkimas

Antrasis Los Angeles "Naujojo Dailių Menų Klubo" posėdis dr. Živilės Gimbutaitės kvietimu birželio 4 d. buvo surengtas Topangoje, netoli Los Angeles. Šiuose namuose ilgą laiką gyveno ir dirbo Živilės mama prof. Marija Gimbutienė anksčiau "Dailių Menų Klubo" narė.

Nuostabioje aplinkoje, tarp kalnų ir kalnelių, susirinkę klubo nariai, svarstė kaip toliau plėsti klubo veiklą. Posėdžiui pirmininkavo dr. Živilė Gimbutaitė. Pradžioje Algirdas Gustaitis pasakojo apie savo veiklą "Hollywood Foreign Press Association" ir filmų pasaulį. Nuo 1955 m. jis dalyvauja šios organizacijos veikloje, yra vienas seniausių jos narių. Kasmet balsuoja už geriausias metų filmus, kurie yra pristatomi "Auksinio gaublio" (Golden Globe) apdovanojimams.

Istorijos mokytoja Irena Belazarienė, atvykusi iš Lietuvos, pristatė savo kelionės tikslus, pasakojo apie padėtį Lietuvoje, apie Panevėžio 4-ąją vidurinę mokyklą, kurioje ji dirba, bei apie mokytojų ir moksleivių organizuotus renginius. Dėmesio Panevėžyje susilaukė organzuota paroda apie mūsų klubo narį Algirdą Gustaitį, jo gyvenimą ir kūrybą. Kaip I. Belazarienė pasakojo, paroda iš mokyklos buvo perkelta ir į Panevėžio švietimo skyrių, vėliau dalis knygų buvo demonstruota jaunųjų istorikų olimpiadoje Klaipėdoje. Apie parodą buvo nemažai rašyta, rodyta Panevėžio televizijoje.

Toliau sekė narių kūrybinio credo pristatymai. Šį kartą jaunas istorikas Kęstutis Šalavėjus pristatinėjo savo požiūrį į istorikų ir istoriją. Jo nuomone, mūsų istorikai dar laikosi senų tyrinėjimų, dar nėra ištaisę svetimųjų mums primestų klaidų. Dažnai esame linkę žiūrėti į istoriją pro dabarties "akinius", nelabai besigiliname į tuometinio žmogaus būseną.

Kęstutis pasakojo apie renkamą medžiagą išeivijos istorijai savo studijai. Ties šiuo pranešimu buvo ilgiau apsisotą, kiekvienas iš susirinkimo dalyvių išsakė savo nuomonę, klausinėjo, davė patarimų, kur ieškoti medžiagos, kokias temas paliesti.

Sekė diskusija apie tolimesnę "Naujojo Dailių Menų Klubo" veiklą. Edmundas Atkočiūnas paskaitė pasiūlymus dėl galimų menininkų-mokslininkų klubo vystymosi krypčių, pagedavo daugiau dėmesio skirti aktyviai tiriamajai veiklai. Dabar į naują klubą stoja vis daugiau naujos bangos atstovų, reikia ieškoti bendros kalbos, reikia galvoti apie naujų kūrybinių jėgų telkimą, skatinimą ir rėmimą, apie mokslinių bei meninių pasiekimų skelbimą. Algimantas Zemaitytis bandė ieškoti bendrų sueities taškų tarp seniau ir dabar atvykusių lietuvių, galimo bendradarbiavimo. Svarstyta, kad anksčiau DMK buvo vienas kitą pažįstančių menininkų susibūrimas. Nuspręsta, kad kituose susirinkimuose vertėtų pratęsti svarstybas dėl klubo gairių.

Po įtemptų diskusijų posėdžio šeimininkė dr. Živilė Gimbutaitė pakvietė visus pasivaikinti, aprodė namą, papasakojo apie savo Mamą. Kun. Stanislovas Anužis tuoj visus sutelkė prie televizoriaus. Tą dieną paskutines rungtynes žaidė Los Angeles "Lakers" su Portland Trail "Blazers". Pasirodo, kad mūsų kūrybos žmonės besą ir geri sporto aistruoliai. Gyvename Los Angeles, tačiau "sirgome" už Arvydo Sabonio komandą. Gaila, kad lietuvio "Blazers" lemiamas rungtynes pralaimėjo ir iš tolesnių varžybų iškrito.

Maloniai pasisvečiavę posėdžio dalyviai, dėkodami dr. Živilei Gimbutaitei, išsiskirstė. Sekančiam susirinkimui vadovaus Ema Dovydaitytė.

Klubo metraštininkas

ANGLŲ KARO JŪRININKAMS - PENKI ŠAKOČIAI

Aušra PILAITIENĖ

Liepos 18 d. iš Klaipėdos išplaukė Didžiosios Britanijos karališkojo laivyno laivas "Sheffield". Laivą Klaipėdos uoste aptarnavusios agentūros "Litma" vadovai įgulai įteikė penkis šakočius. "Sheffield" buvo 3000-asis laivas, kurį aptarnavo "Litma". Jos užsakytu šakočius kepusiai uostamiesčio konditeriai prireikė beveik 400 kiaušinių.

Šakočiai svėrė po septynis kilogramus.

Įguloje buvo beveik 300 jūrininkų - kiekvienam teko daugiau kaip po šimtą gramų šakočio. Laivo kapitonas Tim Lowe atsidėkodamas

"Litmai" padovanojo fregatos nuotrauką su linkėjimais.

Per penkias dienas britai susipažino su Klaipėda, Palanga, Nida, su Lietuvos karinio jūrų laivyno jūrininkais išbandė jėgas futbolo ir regbio aikštėse, dovanojo žaislų "Ryto" vaikų globos namams, remontavo Lapių kaimo mokyklos aktų salę.

Viešnage Klaipėdoje "Sheffield" įgulai primins ne tik šakočiai. Du britų jūrininkai, sumušti po linksmybių uostamiesčio baruose, atsidūrė ligoninėse.

Britanijos jūrininkai kelis vakarus šėlo Klaipėdos baruose, kur alkoholinių gėrimų kainos jiems atrodė juokingai mažos. "Lr."

Šakočiams prireikė beveik 400 kiaušinių.

N. Bolko nuotr.

Įkandin kolonizatorių - jų mėgstamiausios žuvys

Australijos žemyno kolonizacijos pradžia datuojama 1788 metais, kai čia, Botanio įlankoje, išsilaipino britas Arthuras Phillipas. Nepaėjęs nė pusei šimtmečio, kolonija turtingame krašte išsiplėtė, atsirado ir kolonijinė aristokratija su savo kultūra, rašoma žurnale "Forellen".

Didžioji Britanija yra pasaulio meškeriojų metropolija. Tiek anglų, tiek velsiečių ar škotų gyvenimo būdai būdinga sportinė žūklė - pirmiausia lašišų ir upėtakių gaudymas.

Pastebėta, kad Australijoje ir greta jos esančioje Tasmanijoje nuostabaus tyrumo upelių daug, bet upėtakių juose nėra. Kreiptasi į zoologus.

Buvo aišku, kad lašišų mailiaus ilgos kelionės metu burlaiviais iki Australijos nugabenti nepavyks. Kas kita - apvaisinti ikrai.

Jau buvo žinoma, kad lašišų ikrai esant 10 laipsnių temperatūrai išsivysto per 35 dienas, o kai temperatūra apie 1 laipsnį šilumos, tai trunka iki 140 dienų. To turėtų užtekti kelionei į Australiją, kuri anuomet trukdavo apie 3 mėnesius.

Pirmą kartą apvaisintus ikrus į Australiją buvo mėginta gabenti 1852 metais. Ikrai buvo sudėti ant sietų, o šie sukrauti į statines. Jose keliskart per dieną buvo keičiamas vanduo.

To neužteko - ikrai žuvo net nepasiekus ekvatoriaus.

Antras bandymas buvo atsargesnis. Turtingiems rėmėjams

Margasis upėtakis

skyrus 600 svarų sterlingų, 1860 metų vasario 25 dieną škuna "Sarah Curling" išplaukė iš Liverpulio su 25 tūkstančiais lašišų ikrų, sudėtų ant lentelių su išplautu žvyru. Ant jų lašėjo šaltas vanduo iš 15 tonų dirpstančio ledo luito. Deja, po dviejų mėnesių ledas baigėsi, ir ikrai žuvo.

Kolonistai ir ichtiologas Joulis nepasidavė. 1862 metų kovą "Beautiful Star", turintis ir garo mašiną, išvyko į kelionę su 80 tūkst. lašišų ikrų medinėse dėžėse, kurios buvo apkamšytos samanomis. Joms drėkinti buvo skirta 25 tonos ledo. (Nukelta į 8-tą psl.)

Laiškas iš "Lithuanian Studies Society",

Tasmanijoje

Gerb. "Tėviškės Aidų redaktoriams,

Sveikinu, kad atspausdinotė tokį taiklų vedamąjį *Tėviškės Aidų* 25-to numerio pirmajame puslapyje! Trumpai drūtai Jūs apibrėžėte Lietuvos išdavikų padarytą žalą ir teisingai klausėte: Kur tie išdavikai dabar? Kodėl mes negalime jų atpažinti?

Atsakymas paprastas: mūsų, lietuvių, tauta tebekenčia šiandien, nes per dešimtį nepriklausomybės metų Lietuva neišsivalė nuo komunizmo.

Okupantų bendradarbiai apsidengė kaukėmis ir taip neatpažinti, už rankovės nenustverti, dingo minioje...

Apie šį Lietuvos vyriausybės apsilėidimą kalba bei rašo žymūs užsieniečiai - o mūsų žmonės, deja, tyli ir mažai reaguoja. Štai, prieš porą metų Harvardo universiteto profesorius dr. Richard Pipes parašė straipsnį "The Need to Decommunize the Ex-Communist States" (Reikia išvalyti buvusius komunistines valstybes nuo komunizmo) (*Lithuanian Papers*, Vol.12, 1998, pp. 9-11 - Lietuviškas vertimas buvo atspausdintas *Tėviškės Žiburiuose*). Profesorius Pipes priminė, kad po Antrojo pasaulinio karo demokratinė Vokietija nedelsė ir greitai išsivalė savo valdžios aparatą bei švietimo įstaigas nuo nacių. Panašiai pasielgė čekai, 1991 m. spalio mėnesį įvesdami taip vadinamą liustracijos įstatymą.

Kodėl jų pavyzdžiu nepasekė lietuviai? Profesorius Pipes pabrėžė, kad, norint įvesti tikrą demokratiją, toks išsivalymas yra neišvengiamas. Jis rašė, kaip buvę KGB valdininkai, sovietų tarnautojai ir diplomatai vis toliau kenkia tokiam demokratiškam kraštui, kaip Lietuva. Neišsivalius nuo komunizmo, anot jo, kraštui

tenka nešti "baisaus kriminalinio palikimo" našta.

Tuo tarpu sovietų bendradarbių ir tautos išdavikų kaukės liko nenuplėtos Lietuvoje ir dabar. Tiesiog sunku tikėti! Pavyzdžiui: žmonės sako, kad prieš 44 metus, vienas Kauno gyventojas sovietams išdavė partizanų vadą Adolfą Ramanauską - Vanagą. Visus metus rusai ir jų tarnai kankino šį taurų patriotą ir tada jį nužudė. Tačiau niekas ligšiol neišdrįso pasakyti: kas buvo tas kauniškis išdavikas? Kur jis gyvena? Kas jam talkininkavo? Kokie tų sėbrų vardai, pavardės ir adresai?

Šiuo atveju tylą nėra gera byla. Kelkime mūsų tautos tragediją aikštėn ne vien tik per metinius minėjimus, bet nuolat, kasdien. Reikalaujame, kad išdavikų kaukės būtų nuplėtos.

Vienas Australijos advokatas man tvirtino, kad už teisybės skelbimą viešumoje žmonių teisti šiame krašte negalima. Anot jo, jeigu išdaviko pavardė žinoma ir yra tikrų įrodymų, kaip jis arba ji nusikalto, išeivijos spauda gali spausdinti tokių Judų pavardes be baimės. Žinoma, šį reikalą gal reiktų dar kartą pasitikrinti pas kitą advokatą. Tačiau nuostabu, kad pastarųjų 50 metų bėgyje mūsų išeivių - pabėgėlių spauda vengė parodyti tikrąjį tautos išdavikų veidą.

Čia mes turėtume pasimokyti iš žydų. Be atvangos jie primena pasauliui apie savo tragediją ir sykiu nenuilsdami reikalauja, kad kiekvienas jų skriaudikas būtų patrauktas į teismą.

Jau pats laikas sukrusti ir mums.

Su pagarba,
Jūsų, Algis Taškūnas.

Kongresas apie Raudonojo Skorpiono Nusikaltimus

Tik šiais metais komunizmo aukos Lietuvoje, birželio 12-14 dienomis Vilniuje praskleidė uždangą į Raudonojo Skorpiono aukų kapinyną. Vienas Kongreso kalbėtojas iš JAV teisingai pastebėjo: "Praėjus dviem metams po karo pabaigos nacizmas buvo pasmerktas ir kaltininkai nubausti. Praėjo dešimt metų po Sovietijos žlugimo, ir nieko..."

Tarptautinio Kongreso komunizmo aukoms įvertinti ir jo įsteigto visuomeninio Tribunolo simboliu buvo vykusiai iš kūjo ir priekalo padarytas skorpiono įvaizdis. 2000-ųjų birželį komunizmo aukos su šio režimo priešais, iš viso 22-ųjų tautų atstovai - nuo Japonijos iki JAV - padarė tai, ko nepadarė daug daugiau galimybių turintys valstybių vadovai ir ko per 55-erius metus nepadarė laisvėje gyvenę Vilniuje susirinkusių tautų atstovų broliai.

Dar kartą galime didžiuotis tuo, kad lietuviai ir vėl buvo pirmieji. Pirmieji pasiskelbė nepriklausomais, pirmieji išprašė okupanto karininkus dalinius, pirmieji išdrįso pateikti pasauliui iššūkį: pagaliau sušaukti NIURNBERGĄ - II. Galima sakyti, kad Vilniuje po Raudonojo Skorpiono ženklų įvyko "MINI-NIURNBERG - II". Šis neįtikėtinai gerai pravestas renginys gali būti pradžia sąjūdžio, kuris didėjančiai tarsi sniego ritinys, besiriantis nuo kalno. Tai pradžia

Tarptautinio kongreso
"Komunizmo nusikaltimų
įvertinimas" emblema

sąjūdžio, reikalaujančio suruošti t i k r a - t a r p v a l s t y b i n į NIURNBERGĄ - II. Kartais daugiau dėmesio savo bylai galima sulaukti, nuolat beldžiantis į neatidaromas duris, negu kai tos durys tyliai atsidero ir taip pat tyliai uosidero. Tada baigiasi visa byla.

Į gerą išėjo ypač tai, kad Tribunolas dėl nelauktai atsiradusios liudijimų grūties turėjo pratęsti savo veiklą iki rudens. Tribunolas nebuvo "atidėtas", kaip kai kur sakoma, tik jo nuosprendis, prokuratūrai prašant, buvo atidėtas. Tai daro ir visą Kongresą lyg dar veikiančiu, jo rezoliucijas bei pareiškimus platinant ir garsinant pasaulyje. Ypač Amerikos viešosios nuomonės formuotojų bei politikų tarpe lieka aktualus klausimas, kuris siejasi su būsimo Tribunolo sprendimu.

Ir štai kur iškyla visų buvusių ir tebeesančių komunizmo pavergtų tautų išeivijos vaidmuo: dabar jų eilė

PARLAMENTARAI IŠTIEŠĖ RANKAS VATIKANUI

Seimas po ilgų diskusijų ratifikavo tris susitarimus su Vatikanu.

Pirmoji sutartis įtvirtina valstybės ir Katalikų bažnyčios nepriklausomybės ir autonomiškumo principą, kartu numatydama, kad jos per savo kompetentingas institucijas glaudžiai bendradarbiauja.

Sutartis dėl bendradarbiavimo kultūros ir švietimo srityje sudaro sąlygas katalikiškam ugdymui, garantuoja pagarbą religiniams įsitikinimams, simboliams ir vertybėms.

Kiekvienam garantuojama teisė laisvai pasirinkti tikybos ar etikos kursą kaip privalomo dorinio ugdymo dalyką, sutartyje taip pat pabrėžiama, kad valstybinėse ar savivaldybių bendrojo lavinimo įstaigose katalikų tikybos mokymui bus sudaromos tokios pat sąlygos, kaip ir kitų dalykų mokymui.

Katalikų bažnyčiai pripažįstama teisė steigti įvairių tipų ir pakopų švietimo įstaigas ar būti vienai iš jų steigėjų.

Būtent ši sutartis sukėlė daugiausia ginčų. Dokumento ratifikavimą palaikė ir teisiškai vertino konservatoriai, krikščionys

demokratų ir moderniųjų krikščionių demokratų frakcijų atstovai, kritiškai buvo nusiteikusių opozicinės socialdemokratų ir LDDP frakcijos.

Konservatorė Vilija Aleknaite-Abramkienė tai pavadino prasmingu žingsniu Lietuvos piliečių labui.

Tuo tarpu socialdemokratų lyderis Vytenis Andriukaitis teigė, kad ši sutartis yra nesuderinta su Konstitucinio Teismo sprendimu, kuris birželio viduryje nustatė, kad valstybinės mokyklos gali būti tik pasaulietinės.

Anot LDDP atstovės Sigitos Burbienės, ši sutartis diskriminuoja kitas religijas, Katalikų Bažnyčiai suteikiant ypatingas teises.

Be to, opozicijos atstovus piktingai, kad sutartys priimamos skubos tvarka, o tai rodo neatsakingą Seimo požiūrį į svarbius žmogaus tieses ir įsitikinimus reglamentuojančius teisės aktus.

Trečiasis susitarimas užtikrina nuolatinę kariuomenėje tarnaujančių katalikų sielovadą. Joje numatoma, kad Šventasis sostas paskirs ordinarą - vyskupą, kuris rūpinsis karių sielovada.

BNS, Eltos ir "L.r." inf.

Istorinio žydų geto atkūrimas kėlė ginčų

Seime svarstomi ketinimai atkurti Vilniaus istorinio žydų geto fragmentus sukėlė audringą parlamentarų diskusiją.

Vis dėlto po svarstymo Seimas pritarė nutarimo projektui, kuriuo siekiama išsaugoti ir įamžinti Lietuvoje šimtmečiais kurtą žydų kultūros paveldą bei sustiprinti memorialinius akcentus holokausto aukoms atminti.

Nutarimu vyriausybei siūloma patvirtinti istorinio geto būdingų fragmentų atkūrimo programą, Vilniaus miesto savivaldybei - skirti

perimti Kongreso surinktą medžiagą, kaip propagandos įnašį ar ginklą. Naudoti tą ginklą, siekiant išvilkti saulės šviesos Raudonosios Mafijos terorą ir pačios komunistų partijos kriminalinę būseną. Iš Kongreso grįžę delegatai gali naudoti Kongreso medžiagą savuose kraštuose galvą keliantiems partiečiams ir jiems po nosimi pakšti 22-ųjų kraštų aukų kaltinimus. Tačiau užsieniuose viešąją nuomonę galima paveikti tik per savo išeivijos bendruomenes.

Jau seniai buvau vienas iš tų išeivijos atstovų, kurie tvirtino, jog pavergtiesiems galime ir turime padėti agitavimu už NIURNBERGĄ-II. O geriausiai tai galima padaryti, ruošiant savus tarptautinius pavergtųjų tautų atstovų gyvenamuosiuose kraštuose "Niurnbergus". Ypač gerai prisimenu, su koku pritarimu buvo sutiktas toks siūlymas, pateiktas Birželio 14-osios minėjime pasakyoje kalboje, man lankantis Cleveland, OH 1979 metais. Deja, nebuvo prisiruošta ką nors tokio padaryti. Bet dar nevėlu suorganizuoti Amerikoje tokį renginį.

Maždaug porą dešimtmečių prieš Lietuvos Nepriklausomybės atgavimą (tada gyvenau Connecticut valstijoje), teko susidurti, tarp kitų antikomunistinių grupių, su jaunų lankų "Baltojo Aro" grupe. Jos nariai buvo nepatenktini lenkų bendruomenės Amerikoje vadais, kurie, anot "arų", buvo Valstijos

neužstatytas Vilniaus senamiesčio erdves atkuriamiems geto fragmentams.

Anot vieno projekto autorių, Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komieteto pirmininko Žibarto Jackūno, istorinio geto atkūrimas padėtų sutelkti lėšų, kurių stokojama Senamiesčiui atkurti.

Nacionaldemokratas Rimantas Smetona teigė "nemanąs, kad reikia vėl uždaryti žydus į getą ar jiems patiems ten užsidaryti". Anot jo, taip gali būti provokuojama diskriminacija, rasizmas ir antisemitizmas, be to, ar nebus iš senamiesčio išstumti visi kiti.

Krikščionių demokratų sąjungos lyderis Kazys Bobelis teigė, kad tokiu nutarimu Lietuva išnaudojama: "Visados visi išnaudoja. Vis mumis naudojasi. O kas mums, Lietuvai, parodė gerą vilią?"

K.Bobelis teigė, kad prieš atkuriant istorinį žydų getą Vilniuje, Izraelis privalėtų perduoti Lietuvai kaltinamą genocidu pokario sovietinio KGB vieną vadovų Nachmaną Dušanskį.

Seimo vadovas Vytautas Landsbergis sutiko, kad projektas taisytinas, tačiau pabrėžė, kad

(Nukelta į 7-tą psl.)

Departamento kontrolėje. "Arai" siekė pavergtų tautų išeivių susivienijimo Jungtinėse Valstijose, nepriklausomai nuo dažnai prosovietinę politiką vedusio JAV politinio elito. Viename Waterbury lietuvių telkinio Vasario 16-osios minėjime "Baltojo Aro" grupės atstovas, sveikindamas lietuvių, ragino imtis vadovavimo antikomunistiniams JAV ateiviams: - Lietuviai vadovavo Žalgirio mūšiu. Imkitės vadovavimo ir dabar.

Manau, kad šis iššūkis tikų, subūriant buvusių pavergtų tautų atostovus ir sušaukiant "MINI-NIURNBERGĄ-II" (ar koku nors kitu pavadinimu) Amerikoje. Labai patogu tai padaryti Pennsylvania valstijoje. Ten net yra vietovė, pavadinta Niurnberg vardu. "Dirva"

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Kun. Egidijus ARNAŠIUS, naujasis Melbourno ir apylinkės lietuvių parapijos klebonas, pirmąsias šv. Mišias, Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje, rugpjūčio 6 d., sekmadienį koncelebravo kartu su kun. Juozu Petrausku, kun. Stasiui Gaideliui ir bažnyčios klebonu kun. Michael Sierakowski. Tai buvo Kristaus

atsimainymo, garbingai paminėta šventė. Choras, vadovaujant Zitai Prašmutaitei, palydint Ritai Mačiulaitienei didžiaisiais vargonais, gražiai pagiedojo.

Parapijai aukojo:

50 dol. A.Griškėlis, S.Pikelienė; 25 dol. H.Petrauskas.

Širdingai dėkojame už aukas.

Parapijos Taryba

“Kengūrų ir Koalų Pašonėje” knygos išleidimui aukojo:

200 dol. E.Korsak-Daugvila; po 100 dol. Z.Mackevičius, J.Petraitiene; 50 dol. M.Geštautienė, po 20 dol. O.Alekniene, J.Sneideris; 10 dol. E.Margan-Marganavičius, N.N.; po 5 dol. I.Budrys, J.Gabriene, K.Bartaška.

Sydnejaus lietuviai knygos išleidimui aukojo:

Po 100 dol. Sydnejaus Gyvojo Rožinio burelis, P. ir Z. Andriukaičiai, A.Savickienė; po 50 dol. A. ir E. Giniūnai (100), V.Petnienė, V.Stanevičienė, N.N., N.N.; 20 dol. G. ir S. Dryžai, po 10 dol. J.Kušleika, A.Pečiulis, J.Zakarauskas; 5 dol. A.Jokantas.

Aukojusiems širdingai dėkojame.

VAJAUS komitetas

SPORTAS

Olimpinėje rinktinėje - 60 sportininkų

Iki Sidnejaus olimpinio žaidynių likus 38 dienoms Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) vykdomas komitetas patvirtino preliminarų šalies olimpinės rinktinės sąrašą.

Atsižvelgus į Lietuvos sportininkų rengimo tarybos ir LTOK vasaros olimpinio sporto šakų komisijos (VOSSK) siūlymus, į sąrašą įtraukta 60 sportininkų (48 individualių sporto šakų atstovai ir 12 krepšinininkų) bei 44 treneriai, medikai ir vadovai.

Galutinis olimpinės rinktinės sąrašas bus patvirtintas rugpjūčio 17 dieną. Lietuvos olimpinės misijos vadovas Algirdas Raslanas teigė, kad naujų pavardžių šiame sąrašė jau negali atsirasti.

Sidnejaus olimpinės žaidynės vyks rugsėjo 15- spalio 1 dienomis.

—oOo—

Nuo knygų - prie kamuolio

Iš JAV į Lietuvą parsiskrido šalies krepšinio rinktinės žaidėjas Šarūnas Jasikevičius.

Kitą sezoną “Barcelona” (Ispanija) klube debiutuosis 24

metų 193 cm ūgio ginėjas prisidėjo prie Sidnejaus olimpiadai besirengiančios Lietuvos komandos.

Pastaruoju metu Š.Jasikevičius buvo pasinėręs į mokslus Merilendo universitete, kuriame studijavo ketverius metus, bet, išvykęs žaisti į Europą nespėjo gauti politikos bakalauro diplomo.

“Amerikoje pabėgiojau, tačiau rimtai treniruotis nebuvo kada”, - kalbėjo Š.Jasikevičius.

—oOo—

A.Karnišovu domisi NBA bei Europos ekipos

Lietuvos rinktinės lyderio Artūro Karnišovo ateitį gaubia paslaptis. Įvairių šaltinių teigimu, krepšinininku domisi NBA klubas “New Jersey Nets”, kelios Ispanijos ekipos, tarp kurių - šios šalies čempionas Madrido “Real”.

29 metų 204 cm ūgio A.Karnišovas dabar JAV gydomi kelio traumą. Šioje šalyje jam atlika operacija, po kurios vyksta rehabilitacija. Puolėją prižiūri “Nets” klubo medikai.

A.Karnišovas gali likti ir Bolonijos “Paf” komandoje, su kuria dar turi vienerių metų kontraktą. Italijos dienraštis “Gazzetta dello sport” rašė, jog yra tikimybė, kad lietuvis vėl užsiliks “Paf” marškinėlius.

Šią hipotezę sutvirtina tai, jog Bolonijos klubas dabar turi tik vieną užsienietį - Eurelijų Žukauską.

—oOo—

G.Einikį ketina pakviesti Kazanės komanda

“Centras” Gintaras Einikis gali atsiderinti Kazanės “Uniks” ekipoje. Šis Rusijos klubas su lietuviu nori pasirašyti sutartį.

Maskvos CSKA komanda, kuriai G.Einikis atstovavo praėjusį sezoną, lietuviui ketina sumažinti atlyginimą. Šiandien krepšinininkas planuoja skristi į Maskvą ir galutinai išsiaiškinti maskviečių siūlomas sąlygas. Rusijos sostinėje G.Einikis taip pat ketina pasigydyti skaudančią nugarą.

30-metis 208 cm ūgio G.Einikis nenori sudaryti kontrakto su CSKA, jei šiame klube uždirbs mažiau nei anksčiau. “L.r.”

Istorinio žydų geto...

(Atkelta iš 6-to psl.)

Vilniaus istorinis getas yra žydų indėlis

į daugiatautę kultūrą. Nutarimu būtų parodytas vertinimas ir pagarba Vilniuje gyvenusiems žydams.

Anot Seimo pirmininko, labai svarbu būtų visiškai atstatyti arba bent iš dalies atkurti Didžiąją (Vyriausiąją) sinagogą, kuri išliko per nacių okupaciją, bet buvo nugriauta per sovietinį pokarį.

Seimo Žmogaus teisių komiteto vadovas Emanuelis Zingeris anksčiau yra pasakęs nuomonę, kad galėtų būti atkurta Vilniaus gatvių istorinė išvaizda su parduotųjų iškabomis jidiš kalba.

Per nacių okupaciją dauguma Lietuvos žydų buvo sunaikinti, jų turtas išgrobtas. Vilniaus senamiestyje gyvenę žydai buvo uždaryti į kelis aptvertus kvartalus, iš kur buvo varomi į mirtį.

BNS ir “L.r.” inf.

“SIMAS” AUSTRALIJOJE

Adelaidės Lietuvių Namuose, sekmadienį, rugpjūčio 20 d.

1:30 val. p.p. Gaila Dundienė (08) 8234 1618

Melbourno Lietuvių Namuose, sekmadienį, rugpjūčio 27 d.

1:30 val. p.p. B i r u t ė Prašmutaitė (03) 9579 3946

Canberros Austrų Klube, trečiadienį, rugpjūčio 30 d.

7:00 val. vak. Alfa Olšauskas (02) 6286 2979

Sydnejaus Lietuvių Namuose, sekmadienį, rugsėjo 3 d.

2:00 val. p.p. Viktoras Šlitteris (snj) (02) 9498 2571

Vaikams iki 15 m. veltui.

Jaunimo Kongreso Rengėjai
Australijoje

Kaip surasti giminės istorijos medį?

Neseniai vienas Amerikoje gyvenantis lietuvis panorė gauti savo giminės istorijos (genealoginį) medį ir netrukus jį gavo. Keletas čia gyvenančių lietuvių palikuonių, senosios kartos, dar kartais vadinamų grinatorėliais, atstovų kreipėsi į mane prašydami padėti jiems, nesuikalbantiems lietuviškai, surasti jų giminaičius, protėvius - jų pačių kilmės šaknis Lietuvoje. Sužinojęs Genealoginių tyrimų centro (GTC) adresą, kreipiausi asmeniškai, klausdamas, ar gali tik anglškai bekalbantys lietuvių kilmės amerikiečiai kreiptis į šį centrą anglų kalba. Gautuoju atsakymu mielai dalinuosi su Jumis:

“Į mus galima kreiptis anglų kalba. Mes susirašinėjame įvairiomis kalbomis. Duomenis apie protėvius siunčiame anglų kalba. Asmenų emigravimo spektras - platus, todėl mums tenka dirbti su visais Lietuvos archyvais ir šaltiniais, esančiais kaimyninėse šalyse.

Pagrindinis šaltinis yra Lietuvos Valstybinis Istorijos archyvas, kuriame Metrikų knygos saugomos iki 1916 m. Nuo 1916 metų metrikų duomenys yra

KAUNE LANKĖSI POLITIKAS IR GAUSIŲ ŠEIMŲ RĖMĖJAS

Kauno savivaldybėje miesto visuomenei skirtą paskaitą “Lietuvos ūkinė-politinė krizė 1990-2000 metais ir jos priežastys” skaitė žurnalistas, visuomenininkas ir politikas iš Australijos Jonas Kedys. Svečią pristatė miesto Kultūros, švietimo ir sporto komiteto pirmininkas Gediminas Budnikas.

J. Kedys paskaitą pradėjo klausimu, kur slypi valstybės ir tautos gerovė ir kaip ją pasiekti? Pasak paskaitininko, pakelti valstybės ūkį ir jos gerovę, įveikti nuosmūkį, arba krizę, tauta gali, jei ji sugeba įdiegti savo žmonėms siekti trijų tikslų - darbuotis, taupyti, mokslintis. Šiuo reikalu Lietuvoje, gyvenančioje dešimt metų po nepriklausomybės atkūrimo, pasiekta mažoka pažanga.

Apžvelgęs objektyvias priežastis valstybėje, atskleidęs keletą neigiamų reiškinį politikoje, žemės ūkyje, pramonėje, J.Kedys pateikė keletą teigiamų pavyzdžių iš Vakarų pasaulio patyrimo. Paskaita užbaigta keliais pastebėjimais. Pirmiausia valstybėje būtina įgyvendinti subalansuotą valstybės biudžetą, kad pajamos padengtų išlaidas. Užsienio prekyboje pardavimai turi padengti

įvairiuose Civilinės Metrikacijos biuruose. Dalis šaltinių yra Vilniaus universiteto bei Mokslų Akademijos bibliotekose, dalis - Valstybės Centriniam bei - rezistencijos laikotarpiu - Lietuvos Ypatingajame bei Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo centro archyvuose. GTC tyrinėtojai turi tyrinėtojų leidimus.

Neretai pirmieji Metrikų knygų egzemplioriai yra Lietuvos bažnyčiose. Dalis archyvinės medžiagos yra Lenkijoje, Latvijoje (Rygoje), Rusijoje (Sankt Peterburge), Baltarusijoje (Minske, Gardine) dalis Klaipėdos krašto - Vokietijos archyvuose. Šaltiniuose vyraujančios kalbos yra: lotynų, lenkų, kanceliarinė rusų, vokiečių, lietuvių.

Pagrindinis GTC darbo privalumas - skirtingų laikotarpių duomenų kaupimas pilnam šeimos ar giminės genealoginiam medžiui sukurti. Užsakovo prašome pateikti elementarius pradinius duomenis apie asmenį: asmens pavardę ir vardą, tėvo vardą, gimimo, vedybų ar mirties datą, bažnyčios, miestelio (Nukelta į 8-tą psl.)

užpirkimus. Metinė infliacija negalinti viršyti 3 proc. Krašto apsaugai turėtų būti skirta 2,5 proc. valstybės biudžeto. Valstybės įsiskolinimas neleistinas. Deja, pasak J.Kedžio, mūsų valstybės vyriausybės, lig šiol šių reikalavimų nesilaikė.

Jonas Kedys visuomeninėje veikloje aktyviai dalyvavo dar nuo prieškarinio metų. 1940 m. persekiojamas ir įkaltintas, 1944 m. pasitraukė į Vakarų. 1950-aisiais, persikėlęs gyventi į Australiją, aktyviai dalyvavo šio žemyno lietuvių bendruomenės veikloje. Maždaug tris dešimtmečius čia leido vienintelį tokio tipo antisovietinį žurnalą anglų kalba.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, australietis J.Kedys aktyviai rėmė šalies valstybingumą, dažnai lankosi Lietuvoje. 1997 m. įsteigė fondą “Talka lietuvių tautai”. Iš savo asmeninio fondo lėšų remia Lietuvos daugiaveikes šeimas. Pirmiaisiais metais paremtos gausios šeimos, auginančios 10 ir daugiau vaikų, antraisiais - iki 10 vaikų. Šį kartą Kaune buvo paremtos gausios šeimos, auginančios iki 5 vaikų.

Pranas Abelkis

LIETUVOS GYVENTOJAI SENSTA IR JŲ

VIS MAŽĖJA

Statistikos departamento duomenimis, šalyje gyventojų skaičius mažėja nuo 1992 metų.

Per pastaruosius aštuonerius metus (1992-1999 m.) Lietuvoje sumažėjo gyventojų 48 tūkstančiais, arba 1,3 procento. Bent artimiausiu metu padėtis į gera nesikeis.

Kaip pranešė ELTA, šių metų pradžioje Lietuvoje gyveno 3 mln. 698,5 tūkst. gyventojų - 2,3 tūkst. mažiau negu prieš metus. Šiuo metu mieste gyvena 68,2 proc. žmonių. Nuo 1990 metų jų padaugėjo 0,1 procento.

Pastarąjį dešimtmetį mažėja santuokų - jų mažiau net palyginti su pirmaisiais pokario metais. 1999 m. įregistruota 17,9 tūkst. santuokų - perpus mažiau negu 1990 metais.

Labiausiai sumažėjo besituokiančių jaunuolių iki 25 metų.

Dėl įstatymų

V.Adamkus ketina kreiptis į STT

Prezidentas Valdas Adamkus ketina kreiptis į specialiąjį tyrimų tarnybą (STT), prašydamas iširti, ar jo vetuoti įstatymai dėl Klaipėdos uosto veiklos nėra nulemti lobistinių interesų.

Išplatintame pranešime teigiama, kad V.Adamkus remia idėją pertvarkyti Klaipėdos uostą į laisvąjį uostą, tačiau jis mano, kad įstatymais įtvirtinta valdininkų teisė suteikti arba nesuteikti laisvojo uosto statusą atskiroms Klaipėdos uosto zonoms sudaro prielaidas protekcionizmui ar net korupcijai.

V.Adamkaus nuomone, Lietuvos ateičiai itin svarbūs strateginiai sprendimai turi būti priimami siekiant kuo didesnio politinių jėgų sutarimo. Būtent todėl valstybės vadovas grąžino Seimui pakartotinai svarstyti 6 įstatymus, susijusius su vienintelio Lietuvos jūrų uosto statuso keitimu.

Prezidentas, išnarigrinėjęs šiuos įstatymus, siūlo jų įsigaliojimą atidėti mažiausiai iki kitų metų balandžio.

V.Adamkus apgailestauja, kad susisiekimo ministras Rimantas Didžiokas skubotus sprendimus dangsto Europos Sąjungos reikalavimais.

BNS ir "L.r." inf.

Įkandin kolonizatorių - jų mėgstamiausios žuvys

Viena dėžė buvo apdėta ledais. Gegužės 15 dieną patikrinus, tikrai pasirodė žuvę net ir toje dėžėje, kuri buvo su ledais.

Joulis vis tiek nenurimo. Po dviejų mėnesių niekas Anglijoje nebeonorėjo aukoti pinigų. Trečią kelionę ryžosi finansuoti Tasmanijos valdžia, specialiai tam įrengusi žuvų peryklą prie šaltavandenės Plenčio upės.

Šaltą 1863 metų žiemą, sausio 21 dieną, iš Londono išplaukė burlaivis "Norfolk" su 118 tūkst. lašišų ir 700 upėtakių ikrų, sudėtų specialiai namelyje po beveik trijų metų ledo sluoksniu.

Melbournas buvo pasiektas balandžio 15 dieną. Buvo ištirpę vos ketvirtadalis ledo, didelė dalis ikrų -

1990 metais tūkstančiai 20-24 metų vyrų teko 125 susituokę, o pernai buvo tik 54. Moterų atitinkamai - 117 ir 61.

Ištuokų skaičius nuo 1994 metų lieka stabilus - per metus išsituokia per 11 tūkst. porų, tūkstančiui gyventojų tenka trys ištuokos.

Penktadalis porų išsituokia neišgyvenusios santuokoje 10 metų, apie 12 proc. - antrame vedybinio gyvenimo dešimtmetyje.

Mažėjant gyventojų, keičiasi ir jų amžiaus struktūra.

Antai 1990-1999 metais gyventojų sumažėjo 0,3 proc., o vaikų iki 14 metų - 13 procentų. Jie šiuo metu sudaro 19,8 proc. visų gyventojų.

Dėl toliau progresuojančio gyventojų senėjimo 60 metų ir vyresnių žmonių nuolat daugėja - dabar jie sudaro per 18,5 proc. šalies gyventojų.

"L.r."

Dažnos kelionės lėktuvu gali didinti vėžio riziką

Islandijos mokslininkai teigia, kad rizika susirgti vėžiu yra didesnė tiems žmonėms, kurie dažnai keičia miego grafiką.

Reikjaviko universiteto moksliniai darbuotojai, tyrinėdami pilotų sveikatą, nustatė, kad tie pilotai, kurie skraido tolimaisiais reisais, net 25 kartus dažniau negu trumpųjų reisų pilotai serga odos vėžiu - melanoma.

Tyrinėtojai aiškina, kad perskridus kelias laiko juostas sutrinka organizmo paros ritmas, o dėl to atsiradę miego sutrikimai gali sumažinti melatonino gamybą.

Manoma, kad melatoninas, išsiskiriantis tik tamsioje, praneša organizmui, kada baigiasi diena ir prasideda naktis. Ši medžiaga taip pat turi savybę naikinti vėžiu sergančias ląsteles.

Islandijos mokslininkai pabrėžia, kad jų tyrimai yra tik pradinės stadijos.

Melanomą gali skatinti ir kitos priežastys, pavyzdžiui, kosminis spinduliavimas.

Apie tai, kad dažnai lėktuvu keliaujantys žmonės rizikuoja susirgti vėžiu, paskelbė ir žurnalas "Monitor" redakcija.

Žurnalas rėmėis skandinavų tyrimais, kurių metu pirmą kartą buvo įvertintos daugiau kaip 30

Spektakliai - po pusanthro tūkstančio metų

Kolizijoje, kuriame senovės Romos laikais vykdavo mirtinos kaulynės, buvo surengtas pirmas didelis spektaklis po pusanthro tūkstančio metų pertraukos.

Romos imperatoriaus Tito valdymo laikotarpiu 80-aisiais metais po Kristaus baigtame statyti amfiteatre nuo liepos 19 iki rugpjūčio 6 dienos vyko graikų tragedijų festivalis.

Jo metu žiūrovams buvo pademonstruotos trys Sofoklio tragedijos: Graikijos nacionalinis teatras parodė "Karalių Edipą", Teherano dramos meno centras pristatė savo "Antigonės" pastatymą, o Romos prestižinė Šv.Cecilijos akademija baigė festivalį XIX amžiaus vokiečių kompozitoriaus Felixo Mendelssohno opera "Edipas", sukurta pagal "Edipą Kolonę".

"Po 1,5 tūkst. metų Koliziejus grįžta prie savo tikrųjų ištakų. Tai - istorinis įvykis tiek šiam paminklui, tiek visai šaliai", - pareiškė Italijos kultūros ministrė Giovanna Melandri, prieš tai atidengusi 724,5 tūkst. JAV dolerių kainavusią sceną.

Scena buvo pastatyta virš atviro požeminio labirinto, kuriame kažkada gyvendavo gladiatoriai ir būdavo laikomi laukiniai žvėrys.

"L.r."

tūkstančių pilotų ir stiuardesių ligos istorijos.

Tyrimas parodė, kad minėtų profesijų asmenys dažniau serga leukemija, krūties ir odos vėžiu.

"Stiuardės dvigubai dažniau rizikuoja susirgti krūties vėžiu negu kitos moterys", - žurnalas "Monitor" citavo profesorių Eero Pukkalą.

Be to, lėktuvų personalas du tris kartus dažniau serga įvairiomis odos vėžio rūšimis.

Anksčiau mokslininkai taip pat buvo atkreipę dėmesį į padidėjusią vėžio riziką pilotams ir stiuardėms.

Tačiau tada buvo tiriami tik pavieniai atvejai.

"L.r."

Kaip surasti giminės istorijos medį?

(Atkelta iš 7-to psl.)

ar kaimo, kuriame jis gimė, pavadinimą. Kaip taisyklė, užsakovai dažnai neturi duomenų ir tenka juos nemokamai konsultuoti, atkuriant iškreiptą asmens pavardę arba identifikuojant jo kilmę. Pastaruoju metu į mus kreipiasi ne tik genealogijos, bet ir pilietybės atstatymo, nuosavybės grąžinimo, giminės narių suradimo klausimais. Gaminame ir meninius, eksponuojamus genealoginius medžius.

Pagrindiniai įkainiai užsakovams, gyvenantiems užsienio šalyse, yra:

- vieno asmens įrašo kaina - \$12;
- foto kopija - \$3;
- kopijos vertimas į anglų

Apaštalu pėdomis ...

po 2000 metų
(Atkelta iš 2-tro psl.)

Bemaž prieš pusšimtį metų rašytoje lietuviškoje enciklopedijoje (LEL, I, 205) apie šį Turkijos miestą, nūnai vadinama Antakija arba Hatay, mini, kad jame 1950 m. gyveno 33,000 gyventojų ir kadaise buvo senosios Sirijos sostinė. Šis šalies pietryčiuose prie Oronto upės išsidėstęs miestas buvo įkurtas 300 m. prieš Kristų Seleuko I, turėjęs didelę biblioteką ir filosofijos mokyklą. Tada Antiochija buvo laikoma svarbiausiu po Romos ir Aleksandrijos senovės romėnų kultūros centru, kurį 526 ir 528 sunaikino žemės drebėjimas, 538 m. sudegino ir apiplėšė persai, 637-699 m. valdė arabai, o 1085-1098 - seldžiukai. 1098 m. kryžieiviai Antiochija pavertė kunigaikštijos sostine. 1268 m. ji atiteko musulmonams ir tikrai nuo 1516 m. - Turkijai.

Dažnai senoviniuose raštuose ir ypač istorijoje galima užtikti minint Antiochijos mokyklą, garsėjusią IV-V a. Tokiu bendru vardu buvo vadinami šiame mieste gyvenę ir dirbę Bažnyčios rašytojai, šv. Rašto tyrinėtojai, istorikai, šventaraštį aiškinę gramatiškai istoriniu būdu. Senesnę Antiochijos mokyklą įkūrė Liucijanas iš Samosatos. Didžiuma jo sekėjų vėliau pavirto arijonais. Vėlesnę Antiochijos mokyklą įkūrė Diodoras iš Taso. Ją ypač išgarsino Jonas Krizostomas.

Kaip atrodo šis Oronto paupyje išsidėstęs miestas šiandien?

Dabar Antakijoje (Antakya iki 1938 m. buvo Hatay, savo kultūra ir kalba arabiškas miestas, kur ir dabar nemaža žmonių kalba arabiškai) gyvena 124,000 gyventojų. Modernioji dalis - kartu su Oronto upės krantinėmis tiek išnašiais pastatais, tiek vešliais želdiniais - puošnus miestas ir senas uostas, kur išsirikiavęs vienas už kitą raiškesni restoranai, tavernos ir margasplavės parduotuvės. Ypatingai čia garsėja visoje Turkijoje žinomi muziejai. Itin įdomi yra uoloje įškalta, vadinama pirmąja pasaulyje katedra, šv. Petro bažnyčia, kurioje šis apaštalas yra sakęs pamokslus ir iš čia pirmąsyk išpažįstantys Kristų pradėti vadinti iki šiolei tebevartojamu žodžiu krikščionys.

Barnabas dar nukeliavo į Tarsą ieškoti Sauliaus. Radęs atsivedė jį Antiochijon. Jiedu abu ištikus metus darbavosi bendrijoje ir išmokė gaušų būrį. Antiochijoje pirmą kartą imta vadinti mokinius "krikščionimis" (Apd 11, 25-26).

kalbą - \$3. Pradinis mokeskis - \$40.

Duomenų paieška pradedama, gavus pradinio mokesčio čekį. Remiantis užsakovo pateiktais duomenimis, metrikų knygas tyrinėjame ir vieno įrašo ieškome 5 metus.

Genealogijos tyrimai grindžiami ekspertų vertinimu, antspaudais patvirtintomis metrikų knygų foto kopijomis bei dokumentų išrašais. Lietuvos archyviniai duomenys nėra kompiuterizuoti.

Mūsų susirašinėjimo adresas: The Centre or Genealogical Research, P/D 2866, Gedimino 7, LT-2000 Vilnius, Lithuania. Tel./fax. +370 2 239335. E-mail: gtc@post.omnitel.net Parengė Dainius Zalensas "Dirva"